

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre	60 L.
6 hónapra	35 L.
3 hónapra	18 L.
1 hónapra	1.50 L.

Felelős szerkesztő:
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Ősök nyomdokán.

Kusaly a régi Középszolnok tekintélyes mező-
város volt, ma Szilágymegye szerény kis köz-
városa. A reformátusoknak a már rég elpusztult
(Jakcsi)-család bő-
vített építésével épült
templót gót stílu tem-
pelt az egymást kö-
vető háborúk alatt meg-
szűnt nép nehe-
zen fenntartani, az
háborúk során rész-
ben is vetkőzött
formájából, de a
nyugati be-
fedeti formájában
még fenn. Ezek, va-
még megmaradt tám-
pelt az iv ma-
rkok a középkori
művészetnek és az
patronusok bő-
vített készségének
és emlékei.
Középkori időben a
templom Országos
templom két ízben is
újra volt az egy-
váltatásokban.

Kusalyi ősi templom.

tornyával együtt teljesen kijavította, kitakarította az
egyház a múlt és a folyó évben 104,878 leu költség-
gel. Az egyházker. Igazgatótanács felterjesztésére a
*Történelmi Műemlékek Bi-
zottsága* 15,000 leu segélyt
adott, - társadalmi gyűjtés-
ből 37,127 leu gyűlt össze,
dr. gróf Dégenfeld Sándor
úr Öméltósága 5000 leu
értékű fát adományozott, a
többi a 290 lelket szám-
láló eklézsia 62 befizetője
fedezte rovatal, de főként
szorgalmi jövedelem és köz-
munka által.

E drága örökség meg-
újításáért adott hálát a
kusalyi református egyház
az augusztus 10-én tartott
templomszentelési ünnepe-
lyen, mikor sokan sereglettek
össze a környékről. (Csak-
nem teljes számmal jelen volt
a község g. kath. román
lakossága is *Pop János* lel-
készével élén.

Kovács Albert egyház-
megyei főjegyző, esperes-
helyettes hirdette az ígét ez
alkalommal. Lelkesen hívta
fel a gyülekezetet megju-
lásra, hogy legyenek élő kö-
vességek, építsenek fel lelki házzá,

újra fedélzetet
fedette, az össze-
vált előcsarnokot,
újra építtette,
templomot villámcsapás által megrongált
vev Istennek lelki hajlékában, építsenek fel lelki házzá,

hogy legyen e gyülekezet Istennek szent népe. A lelkek mélyéig ható egyházbeszéd után ugyancsak az espereshelyettes szentelte fel a megnyitott templomot. *Sipos Endre* helybeli lelkész mondott szívből fakadó, berekesztő fohászt.

Sipos Béla szatmármegyei kántor énekelte a „Zengjen hálaének...” kezdetű régi magyar éneket *Csendes Imre* zsbói ref. ig. tanító harmónium kísérete mellett.

Este a *Református Dalkör* adta elő *Tóth Ede* örökbecsű népszínművét: *A falu rosszát*. A meglepően szépen sikerült előadás a közönség őszinte elismerését érdemelte ki. Így halad *Kusaly* népe az ősök nyomdokán!

Kapúnyitás előtt.

Irtó: *Issekutz Viktor*.

Elmult a nyár. Az ifjuság vakációjának arany napjai elröppentek. Kitérülnek az iskolák kapui, hogy befogadják a tanulni vágyó ifjakat, hogy megkezdődjék ismét a komoly munka, az ismeretek öregbítésének, a tudományok művelésének, az erkölcsök nemesítésének komoly munkája.

És bár mind e szépet és nemeset nyújtja az iskola, mégis félő aggodalommal kísérik annak megnyitását.

Felekezeti iskoláink felet vészes fellegek tornyosulnak, két oldalról is veszély fenyegeti azok fennmaradását.

Az egyik a liberális kormány iskolapolitikája, a másik iskoláink fentartásához szükséges anyagi eszközök korlátolt volta.

E kettős veszéllyel szemben védekeznünk kell!

A mai kormány a felekezeti oktatást megbénítani igyekszik. A románizálás hátsó gondolatával, lehetetlen ürtügyek alapján, a magyar kulturát évszázadokon át hirdetett iskolákat, záratott be és nap-nap után szüntet meg. És e megkezdett úton tervszerű következetességgel halad.

A magyar nép vezetőire hárul a feladat, hogy a kormányt minden törvényes eszköz igénybevételével arra bírják, hogy ez úton tovább ne haladjon, hogy odahasson, hogy az eddigi hibák reperáltassanak, hogy rámutasson arra, hogy a törvény erejének, a jog biztonságának, az igazság diadalának kell érvényesülnie akkor is, a midőn kisebbségi jogainkról, nem csupán kötelességeinkről van szó.

Annak a veszélynek elhárítása, a mely felekezeti iskoláink fennállását anyagiak tekintetében fenyegeti, a magyar nép millióinak közös,

együttes kötelessége. Iskoláink fenntartása ségtelenül súlyos teherként nehezedik vállaink. Nagyon sokat kell összehoznunk és nagyon szegények vagyunk. Ez volna azonban a kisértő baj. Nagyon sokat nagyon sokan előteremtünk, még ha oly szegények is vagyunk, nem akarjuk, legalább is nem elég komolyan nem elég elszántsággal akarjuk. És ebben a hiba.

Pedig, ha számot vetünk azzal, mit számunkra, erdélyi magyarokra, a felekezeti iskolák nem kezelnek oly léha könnyelműséggel a fontosságu kérdést. Felekezeti iskoláink magunk fennmaradásának végvárai. Ha felvesszük a várat, elvesztettük magyarságunkat. Ezt akarhatjuk, ezt nem engedhetjük, még akkor is, ha nehéz és súlyos áldozatot kell is értenünk. A mit pedig tőlünk kívánnak, az nem áldozat, és ha annak tűnik, az az oka, hogy nem szoktuk meg azt, hogy magyar ügyünk anyagi hozzájárulással adózzunk. Elhagyjuk magunkra vagyunk. Ha nem segítünk magunkat, mit várhatunk másoktól!?

Rajtunk áll tehát: átörökítsük-e utókorunk ezeréves hagyományainkat a maga teljességében, avagy nem törődve a jövővel, elveszítve kultúránkat, feladva magyar mivoltunkat, szegyénteljesen elpusztuljunk. Az előbbi sebb, küzdelmesebb munkát igényel, de emellett lelkiismeretünk ama megnyugvása, hogy segítségünket teljesítettük, és a jövő nemzedékét illően jutalmazza. Az utóbbi pillanatnyilag könnyebb, kényelmesebb életet nyújt, de emellett könnyelműségért az utókor méltó megváltást fog sujtani.

Félő aggodalommal kísérik iskoláinknak kitérését. És mégis! Mintha egy kis sugár villanna fel lelkünkben! Egy reménység, mely abból a hitből táplálkozik, hogy az állam kormányzat felelős tényezői előbb-utóbb jönnek arra, hogy az állam magasabb érdeke a polgárok millióinak megalégedettsége, pedig elkeseredett ellenségek aknamunkáig gálja. Egy reménység, melynek alapja a nemzet őseréjében, fajszeretetében, élni a hitben való tántoríthatatlan hitünk.

Több áldozatkészséget!

A nagyenyedi Hangya központ fél évi működéséből szomorúan állapítjuk meg, hogy a szövetségnek a központtal való árutorgalma nem emelkedett.

A központ nagy anyagi áldozatok árán...

aktárt létesített az áru elosztás megkönnyítésére szövetkezetek vezetői mégis tovább türik, hogy elvezetők megbízhatlanügynökök által reábeszélve, könnyen szerezzék be az áruikat.

Megdöbbenve olvassuk a félévi jelentésből, hogy a jól vezetett szövetkezetek félévi áruforgalma meghaladja a múlt évi egész évi forgalmat, nagyon sok szövetkezet áruforgalma csökken és csak az áru ára emelkedett. Csak úgy találomra veszünk ki két jól vezetett szövetkezetet, hogy ezekkel szembe vessük a rosszul vezetett szövetkezetet.

Ákosfalvának a múlt évi forgalma volt 165.173, az évi félévi forgalma 125.634 és árutartozása jelenleg 1813 leu. Kibédnek múlt évi áruforgalma 267.560, az évi félévi áruforgalma pedig 272.460, árutartozása jelenleg 45.892 leu. Makfalva félévi forgalma 12 és árutartozása jelenleg 2934 leu. Marosvásárhelyen félévi áruforgalma 163.216 és árutartozása jelenleg 3664 leu. Csíttszentiván félévi áruforgalma 113 és tulfizetése 1466 leu, a kis Szövérdnek a forgalma 35.340, és tulfizetése 4.827 leu. Ezek szemben Havadnak félévi forgalma 11.296 és árutartozása 16.316 leu. Havadtőnek félévi áruforgalma 4.436, és árutartozása 11.700 leu. Jobbágyfalván félévi forgalma 15.573, és árutartozása 20.404. Jobbágytelkének félévi áruforgalma 1.743, és árutartozása 7.654 leu. Vadadnak félévi forgalma 30.280 és árutartozása 28.380 leu. Vadasdnak félévi áruforgalma 136, és árutartozása 21.459 leu. Ezeket a szomorú állapotukat még folytathatnók, de egyelőre talán elég nekünk ennyi is.

Ha tehát vannak jó szövetkezetek, minthogy sokan vannak is, akkor csak azért vannak rossz szövetkezetek is, mert a szövetkezet vezetői gyenge emberek. Mert miért jó szövetkezet a kibédi, makfalvi, marosvásárhelyi, ákosfalvi, csíttszentiványi és a szövérdi, az imre Zsiga, Dozsa Albert, Adorjáni Károly, Paál és Puskás Sándor vezetik. Puskás Sándor egy székely ember, aki amíg orosz fogságban sinesett, a csíttszentiványi szövetkezet csak tengődött, az azonban hazakerült és átvette a vezetést, a szövetkezet fellendült s ma a szövetkezet azon nagyon nagy számú szövetkezetek közé tartozik, amelyek a központnak. A szövérdi szövetkezet vezetőit személyesen nem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy egy fiatal ref. lelkész vezeti, aki rövid időn belül a szövetkezetet felvirágoztatta.

Nekünk ma már sajnos, senkitől sem lehet segítséget várnunk, sőt hálásaknak kell lennünk akkor is, ha nem bántanak minket. Mi nem kapunk Bukarestből kölcsönt, mit csináljon tehát az a központ, ha szervezetei csak az árutartozásukat növelik. Lehet az az áru, amelyet központnak 30%-os kölcsön-

nel kell beszerezni? Meggyőződésünk, ha Puskás Sándor vagy Adorjáni Károly kerülne, mondjuk Jobbágytelkére, a jobbágytelki fogyasztási szövetkezet egy év alatt jó szövetkezet lenne.

Tehát minden vezetőségi tag a szövetkezeti öntudatból merített őszinteséggel bírálja meg úgy a saját maga, mint a vezetőségi társainak a szövetkezet állandó fejlesztése érdekében eddig kifejtett munkálkodását és ennek alapján, ha valamelyik vezetőségi tag saját személyéről, vagy vezetőségi társáról azt állapítja meg, hogy nem alkalmas erre a szerepre s körülményeinél fogva a jövőben sem várható részéről példátnyújtó, komoly támogatás, úgy az mondjon le vagy ha társáról van szó, vegye azt rá a lemondásra, miáltal alkalmat adna a közgyűlésnek arra, hogy az a szövetkezet élére helyette alkalmasabb vezetőt válasszon. Ez a legbecsületesebb eljárás.

A központot is becsületesebb törekvése mellett terhes mulasztás, hogy nagyon laza az érintkezés a központ és a szövetkezetek között. Az enyedi tisztviselők nagy része alig látott falusi szövetkezetet, csak irodából érintkeznek velük. Mérlegkészítés és leltározáson kívül is kell sűrűn látogatni a szövetkezeteket, hogy módjukba legyen kívánságaikat a helyszínén meghallgatni és azokat lehetőséghez képest azonnal orvosolni. Elsősorban az ellenőri osztályt kell arra való emberekkel fejleszteni, mert ha kevés és nem alkalmas emberekből áll az ellenőri osztály, úgy hiába lesz a központban jó tisztviselői kar, nem lesz mit adminisztrálni.

Az első szövetkezeti tanfolyamra sem a legjobb szövetkezetek vezetőit kellene behívni, mert azok legnagyobb részt úgy elméletileg, mint gyakorlatilag már tisztában vannak a tanfolyamon előadandó anyaggal, hanem a gyengébb szövetkezetek vezetőit, hogy megbízatásukkal járó kötelezettségek pontos teljesítésére hathatósan buzdíttassanak és hogy céltudatos, nagyarányú szövetkezeti élet minden kérdésében járatos szövetkezeti közvélemény s a szövetkezeti eszméket megértő lelkes, elszánt hatalmas szövetkezeti tábort neveltsék.

Állandó szellemi kapcsolatban kell lennünk szövetkezeteinkkel, hogy míg mi megadjuk nekik az irányítást, ők megadják nekünk a vidék óhaját, törekvéseit, felfogását, mely nekünk megbecsülhetetlen irányításul szolgál minden munkásságunkban, keressék fel tehát olvasóink írásaikkal lapunkat, fejtsek ki felfogásukat az egyes ott felvett kérdések tekintetében, mi örvendve közöljük, még ha el is tér a mi véleményünktől, hisz ennek a jele, hogy lapunk künn a vidéken gondolkodásra, eszmecserére, disputára készíti szövetkezeti testvéreinket s ezzel már el is értük egyik célunkat.

Dr. Drexler Béla.

A Magyar Párt köréből.

Az Intéző Bizottság állásfoglalása a hadizóna megszüntetése tárgyában. — A választói névjegyzék kiigazítása, a cégtáblaadó, az adókivetések és iskolai sérelmek. — A magyar anyák küldöttsége a királynéhoz a tömeges iskolabezárások miatt.

A Magyar Párt Intéző Bizottsága folyó hó 12-én Ugron István elnöklele alatt rendes havi ülést tartott. Napirend előtt Sándor József kamarai képviselő óvást emelt a rendőrség képviselőjének jelenléte miatt. Minden alkotmányos országban a politikai pártok rendőrségi ellenőrzés nélkül tartják üléseiket, a politikai pártok ezen jogát az ország alkotmánya is biztosítja. Javaslatára az Intéző Bizottság elhatározta, hogy a hadizóna megszüntetése tárgyában a haditestparancsnoksághoz beadott felterjesztés elintézését megsürgeti és amennyiben a válasz nem lesz kedvező, az Intéző Bizottság rendes havi üléseit hadizóna mentes területen fogja tartani.

A választói névjegyzékek kiigazítása tárgyában a belügyminiszter elutasító határozatát az Intéző Bizottság nem veszi tudomásul és a közölt határozatot a semmitőszékhez fogja megfeleltetni.

A Párt ügyviteli szabályzatát az Intéző Bizottság elfogadta. A Párt vidéki szerveinek kiépíthetése céljából ezen ügyviteli szabályzat fog alapul szolgálni, amíg annak végleges elfogadása tárgyában a központi választmány dönteni fog.

A cégtábla adó és indokolatlan adókivetésekkel járó sérelmek alapos megvizsgálása és a vonatkozó memorandum elkészítése céljából az Intéző Bizottság külön bizottságot küldött ki megfelelő javaslattételre. A szabálytalanul kirótt adók egy részének előzetes felhajtása ellen a Párt tiltakozik és az illetékes tényezőkhöz beadandó felterjesztésében kérni fogja, hogy ezen adókat a felebbezések elintézéséig fel ne hajtsák.

Az iskolakérdésben a Marosvásárhelyen tartott nagygyűlésen hozott határozati javaslatra, illetve felterjesztésre a kormánytól válasz eddig nem érkezett. Az Intéző Bizottság felkéri az elnökséget, hogy ezen ügyben a választ haladéktalanul sűrgesse meg.

A magyar anyák a közeli jövőben küldöttséget vezetnek a királyné elé a tömeges iskola bezárások miatt. Ignátz Lászlóné ref. esperesné a Párthoz intézett beadványában arra kéri a Párt vezetőségét, hogy ezen mozgalmat a maga részéről *erkölcsi támogatásban* részesítse. Tekintettel arra, hogy ezen mozgalom *teljesen politika mentes*, a Párt a legnagyobb készséggel támogatja erkölcsileg és vidéki tagozatait hasonló állásfoglalásra kéri fel.

Az Intéző Bizottság köszönetét nyilvánítja a sajtó

eddig hazafias működéséért, egyuttal felkéri a román magyar nyelvű napilapok és folyóiratok szerkesztőit és kiadótulajdonosait, hogy a magyar kisebbséget érintő mindennemű kérdést továbbra is igyekezzenek a legmagasabb színvonalon álló közleményekben tárgyalni és a lapoknak — minden más érdeket megelőzően — legszentebb feladata legyen a romániai magyarságnak igazi nemzeti irányba való terelése.

KÜLFÖLD

Vilma királynő ünneplése. Hollandia jösi királynőjének 25 éves uralkodói jubileumát szeptember 16-án, nagy fényvel ünnepelték meg Budapesten a Zeneakadémiában tartott ünnepségen a vallás- és oktatásügyi miniszter mondott díszbeszédet, jelen volt a kormány képviselői, a társadalom vezető emberei, írók, művészek és a Hollandiában nyaralt gyermekdeputációi. Az ünnepségek emlékére a magyar királynő a gyönyörű üvegfestményt ajánlott föl, amely a királynő

Vilma Hollandia királynéja.

trónon ülve ábrázolja, amint magyar gyermekek körül. A festményt Hollandia leghíresebb templomában

elhelyezni. Képünk a királynőt ünnepi díszben
 magyar határok. A Népszövetség kiküldöt-
 magyar-osztrák határookra vonatkozó döntését
 kormány annakidején a Népszövetséghez
 zte meg. Most azonban az osztrákok ezt a
 zést visszavonták s így a vitás, mintegy 5000
 terület véglegesen Magyarországhé marad. A
 magyar határ bejárását most kezdték meg. E be-
 endén közös bizottság fog dönteni minden fel-
 vitás kérdés felett.

Forradalom Spanyolországban. A bolgár
 lomhoz hasonló mozgalmak zajlanak le jelenleg
 országban. Itt nemrégiben nemzetiellen kor-
 került hatalomra s az ország régi intézményeit s
 a vallás és nevelés-ügyet szocialista szellemben
 zeti átalakítani. Bár mérsékelt reformoknak Spanyol-
 ban is meg lett volna a helye és ideje: a tulzó
 lakosság nagyrésztében elkeseredést szültek.
 árult, hogy a tehetetlen kormány külügyi kér-
 ben is súlyos kudarcokat vallott. Marokkóban,
 ország afrikai tartományában a benszültöt mo-
 lakosság föllázadt és a spanyol hadakat csu-
 megverte. A nemzeti elkeseredést főként a kato-
 érozta. A napokban egyes tábornokok biztatására
 ségek sorra fellázadtak s miután a fővárosnak,
 ak a helyőrsége is csatlakozott a mozgalom-
 ádkális kormány kénytelen volt átadni a ha-
 A király Primo de Revera tábornokot nevezte
 szterelnőknek. Az átalakulás vér nélkül ment

Történik a Balkánon? Multkor vázlatos össze-
 nyújtottunk a Balkán-félsziget legsúlyosabb kér-
 Hová fejlődtek azóta a dolgok? Olaszország
 nyomására mégis belement abba, hogy meg-
 hadisarc árán visszavonul a megszállott görög
 ról. A megállapodást azonban még nem haj-
 gre: Korfu-szigetét csak akkor hajlandó kiüri-
 kor Görögország az 50 millió hadisarcot tényleg
 tte. A görög-olasz viszályt mégis jórészt elin-
 tek tekinthetjük. Ezzel azonban a Balkán nyu-
 korántsem állott helyre. Olasz-görög viszály
 olasz-jugoszláv vetélkedés támadt, amelynek
 tása nagy gondokat okoz a diplomáciának. Az
 és jugoszlávok közt *Fiume* a vetélkedés tár-
 z olaszok Fiumére való jogukat az 1915-ben
 dononi egyezsége alapítják, amely Triesztet
 Pólát és Dalmácia nagyrésztét is nekik ígérte,
 antant oldalán a világháborúba lépnek. Később
 is biztatni kellett s így az ő számára is tör-
 géretek. Ma az egykor virágzó Fiumét olasz
 tartják megszállva, Mussolini pedig a végle-
 gyszerzésre törekszik! Ez a törekvés alkalmasint

sikerülni is fog, mert Fiume inkább a horvátok érde-
 két szolgálná s ezért pedig a szerbek nem szívesen
 fognak fegyvert Olaszország ellen.

Apró hírek. Görög lapok azt írják, hogy Olasz-
 ország nagymennyiségű fegyvert és municiót szállított
 Bulgáriába. — Belgrádi hírek szerint a bulgáriai komi-
 tácsi bandák komoly előkészületeket tesznek arra, hogy
 még szeptember folyamán betörjenek Délszerbia terü-
 letére. — A görög-albán határon nagyobb fegyveres
 albán bandák törtek be, amelyek kegyetlenül sarcolják
 a görög lakosságot. — A török-görög határon na-
 ponta véres összeütközések zajlanak le a két ország
 katonái között. — Budapesten számos egyesület kép-
 viselői keresték föl az olasz követet, részvétüket
 fejezték ki az olasz bizottság meggyilkolásáért s gra-
 tuláltak Olaszország férfias föllépéséért. A követ a
 küldöttségeknek az olasz kormány köszönetét fejezte
 ki s Olaszország rokonézéséről biztosította Magyar-
 országot. — Oroszországba a jó buzatermés nagy
 önbizalmat öntött. A szovjet tízmilliós hadsereg föl-
 állítására készül.

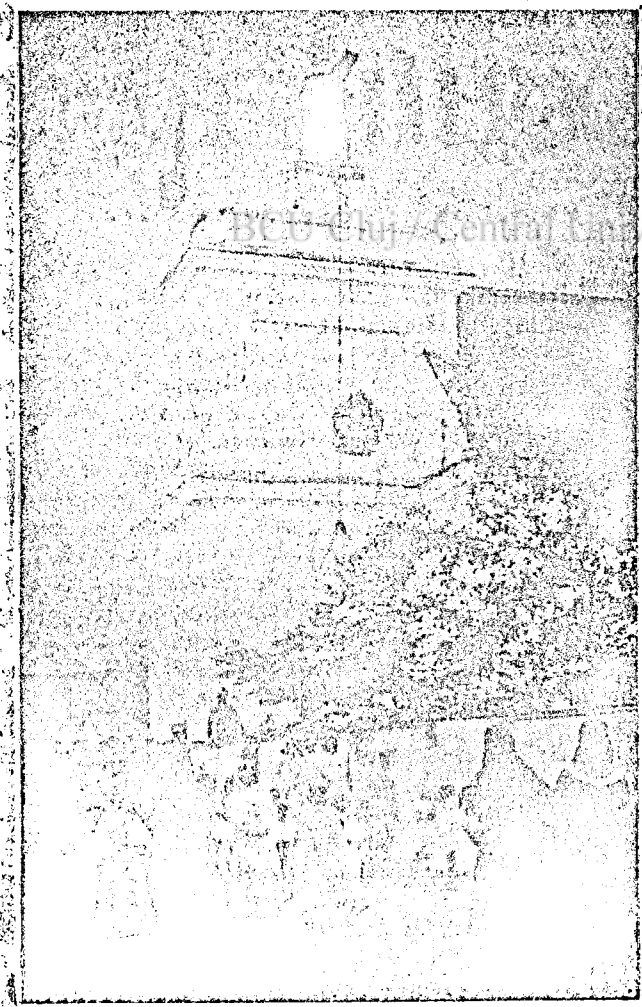
HÍREK

Románok a felekezeti iskolákért.

Nem lesz érdektelen, ha most, amikor a magyar-
 ság oly elszánt küzdelmet folytat a felekezeti iskolái
 fennmaradásáért, rámutatunk arra, hogy miként gon-
 dolkoznak a saját felekezeti iskoláikat illetően a kér-
 désről a románok. Köztudomásu dolog, hogy az er-
 délyi görögkeleti egyház már régebben kimondta,
 hogy összes már megvolt felekezeti iskoláit fenntarja,
 sőt ahol ilyen nem volt, ott ujonnan szervezi meg
 azokat. Ezzel szemben az állam azt kívánja, hogy ad-
 ják át iskoláikat neki és ő gondoskodik azoknak fenn-
 tartásáról, a nagyobb nyomtaték kedvéért kilátásba he-
 lyezte azt is, hogy az egész népoktatást úgy is álla-
 mosítani fogják. Ilyen előzmények után történt, hogy
 a mult év nyarán Anghelescu közoktatásügyi miniszter
 ur Nagyszebenben tárgyalásokat folytatott az egyház
 képviselőivel, melynek eredményeként formális egyez-
 séget kötöttek. Az egyezés szerint mindaddig, míg
 a kérdést országos törvénnyel véglegesen rendezik
 a görögkeleti felekezeti tanítók is, kiket közben az
 állam állami tanítókká nevezett ki, helyükön maradnak,
 vagyis a görögkeleti felekezeti iskoláknál, ahol folytat-
 ják szolgálatukat az egyház fennhatósága alatt állanak.
 Ezek a tanítók, ugyilátszik, államiak voltak annyiban,
 hogy az állam fizette őket, de minden más tekintetben,
 tehát tanítási és fegyelmi tekintetben is az egyház fen-
 hatósága alá tartoztak. Az egyház így egészen jól jött
 ki, mert megtartotta felekezeti iskoláit anélkül, hogy
 tanítóinak fizetéséről kellett volna gondoskodnia. Most
 az állam megszegte az egyezséget. Amint az egyház hi-
 vatalos lapjában (Telegraful Roman f. évi aug. 31. sz.)
 olvassuk, a tanfelügyelők rendeletet kaptak, hogy min-

denik ilyen iskolánál szervezzék meg a külön iskolaszéket, mely az iskolának elsőfoku hatósága, de nem áll az egyház fennhatósága alatt. *E szerint a görögkeleti felekezeti iskolákhoz az állam szervezet az egyháztól független iskolaszékeket.* Ezzel szemben az egyház utasítja lelkészeit, hogy ezeknek az iskolaszékeknek a megszervezéséhez segítő kezét ne nyújtsanak és gondoskodjanak arról is, hogy a munkában az iskolaszékeknek „semmi más célja nem lehet, mint a felekezeti iskolák megsemmisítése”. Ha pedig mégis megtörténnék, mondja a felhívás tovább, hogy valamelyik községben ilyen iskolaszéket szerveznének, a lelkési hivatalok ne engedjék meg, hogy ezek beleszóljanak az iskolai ügyekbe, melyek a már említett egyezés, valamint az érvényben levő törvények szerint, az egyház hatáskörébe tartoznak. Így ragaszkodik felekezeti iskoláihoz a tisztán románokból álló görögkeleti egyház, mely egyben állam-egyház is. *Bizonyosan nem ok nélkül teszi ezt!*

Harangszentelés Várasfenesen. Felemelő ünnepélyben volt része a várasfenesi ref. gyüle-

Várasfenesi harangszentelő ünnep.

kezetnek. A háború céljaira elvitt harang helyett a hívek áldozatkészségéből beszerzett új harangot

avatták föl és adták át magasztos hivatásuk egy szép ünnepély keretében. Az ünnepély helybeli ref. és gör. kath. híveken kívül még viselve volt a belényesi ref. egyház is. Végül a vidékről és Nagyváradról is voltak. Vallásos délután fejezte be az ünnepélyt, megköszönve a közreműködőket, majd a harangszentelés szavát, ének és egyházi beszéd hangzotta megjelentek lelki épülésére. Élő bizonyíték a várasfenesi ünnepély annak, hogy a bihari és sok nyugati völgyében is virul az élet a „Isten dicsőségére” áldoznak még az emberek. Béke és munkás hit vezérelje továbbra a gyülekezetet — az ősök nyomdokain! A harangszentelés a megkoszorúzott harangot felvonás közben ábrázolja.

Akik megkezdene vagy abban hagynak egy ipari vállalkozást, kötelesek az adótörvény cikkelye értelmében a pénzügyigazgatóságnak adóbejelentést tenni. Az érdekeltek ne mulasszák el a bejelentést, különösen ha a vállalkozás megszűnéséről van szó. Az adót ugyanis annak a hónapnak az első napján kell bejelenteni, amely a bejelentés után következik, a halasztást pedig csak az adóigazgatóság engedélyezheti.

Engedékenység az adóbehajtás ügyében. A kolozsvári iparosok közbejárására a pénzügyigazgatóság megengedte, hogy azok az adósok, akik a múlt évben a közzétett adóösszegek felebezték: a kirótt adónak egyelőre csak harminc százalékát fizessék be. A többi adótartozást az adóbejelentés elintézését követően, legkésőbb november 15-ig kell befizetni.

Akik jó példával járnak elől. Az atyhai ref. kath. egyházmegye Szabó Dénes róm. kath. plébános elnöki utasításra a múlt év szeptember hó 8-án tartott rendes gyűlését melyen a felekezeti iskola fenntartásához megbeszélések zajlottak le. Elnök megköszönve a község felekezeti iskolájának súlyos hozzájárulását, azon reményének adott kifejezést, hogy nem kell visszaradni az ezáltal már 100%-kal felemelt adótól. Hogy pedig a plébános ne csak a lelkészekben járjon elől az egyházmegye költségvetésének megállapított 23.000 leuhoz elsőnek ajánlott fel 10.000 leut, utána pedig Szabó Bálint, róm. kath. kántor a fizetéséből ajánlott fel 1132 leut. Eszerint a plébános és a kántor ketten 4732 leuval járultak hozzá az egyházmegye adóhoz. Az egyházyűlés látván a jó példát, az atyhai ref. egyház gyűlése is elfogadta és az egyházi adó megfizetését szavazta. Említésre méltó az is, hogy atyhai ref. egyház két gyönyörű haranggal díszítette fel templomának belső részét, ahol eddig csak egy harang szomorkodott a részben amerikai testvéreink segítségével. A harangszentelés és többi egyházi épületeket is teljesen felújították, a mi csak óriási áldozatok árán történt meg. Tisztelet és elismerés a jó pásztoroknak.

A biblia hódítása. Az angol Bibliatársaság közlése szerint az angolnyelvű bibliainak egyházi elterjedése az oivásója akad. 1922-ben például 317 ezerrel emelkedett a forgalomba, mint 1921-ben. Az angol Bibliatársaság 1808-ban 81 ezer bibliát adott el, míg az angol nyelvű több mint 8 és félmilliót. Érdekes tudni, hogy az angol nyelvű kétszáz különböző nyelven jelent meg eddig.

Kenyér-fosztó vizsgák. Nagyvárad környékének, aranyvárosának 400 állami tanítója a napokban tett vizsgát románnyelvűből. A vizsgázók közül 36-ot pótlásra utasítottak, 40-nek elégtelen minősítést adtak, akik elégtelen minősítést kaptak, többé nem taníthatnak. Az illetők többnyire idős emberek, akik sajnos nem tudják kezdeni új pályát, így legnagyobb nélkülözésük néznek elébe.

Japánban megkezdődött az újraépítés. A földrengés pusztulás helyein már serényen építkeznek a japánok. A vasutakat, távirókat már rendbe hozták, a fővárosra irányuló főútra, csomagokat katonai repülőgépekkel továbbítják. A japánok biznak benne, hogy a földrengés kárait nagyon hamar ki fogják heverni.

Az első nőlelkész Magyarországon. Budapesten, a református teológián pappá szentelték föl a fiatal nőlelkész szülőfalujában, a baranyamegyei Vörösmarton akar papi szolgálattal teljesíteni. Főként a nők és gyermekek lelki gondozását tűzte ki élete céljául.

Bevonulás. A vezérkar rendelkezése szerint az 1923-as évfolyam ujoncainak október 1-én kell kiképzésükre bevonulni.

Olvasóink köréből. *Magyar Asszony* aláírással kaptunk, amelyből kiemeljük a következő sorokat: „Hol a papné helye a gyülekezetben urvacsora alkalmán?” című közlemény olvasására egy gondolatot írtam. A „Magyar Nép” azon részében mindig megérkezik az erkölcsi vonatkozású kérdés alatt, a felelet, ha az olvasóközönség minden rétegéből, őszinte levelek formájában választ. Hiszen az embereknek vannak lelki problémái, amit tán szégyel papja, tanítója előtt felfedni, ezért a lap szerkesztőségének nyugodtan panaszolja a szerkesztőre. Tessék egy „Leleki klinika” című rovatot vezetni, hogy a „Magyar Nép”-nek sok, „nénike” legyen, aki az őt legjobban érdeklő témát is megtagadja. Vannak ügyes, okos és leleményes uriaszonyok, akik a városban és vidéken egyaránt, kiknek tanácsadásaikért, tanácsadói és háztartási kérdések megvilágosításáért, olyan nagy lelkihálaival volnánk. — Hogy tanulna meg a lelkész — egyszerű, durva munkája közepett, hogy a magyar asszony egy szent eszméért, amit ő nem ért, megérteni nem is tudna, csak érzi szívében a büszkeséget és a fájdalmat. Nevelni kell a „nagy” anyákat, a gyümölcs is nemes legyen! A női szív, ha a munka alatt elkeresedik is, az első sikeres lépés hangot ad: Munkácsvári Asszonya, Zrínyi Erzsébet lelkéből pattant szikra minden magyar nő számára. Abban a biztos tudatban, hogy a mélyen megérintett Szerkesztőség nem veszi rossz néven e sorokat testvériesen köszönni: *Magyar Asszony*.

Szerkesztő megjegyzése. Mintha előre megéreztük volna a levélíró nemes óhaját, éppen a levél érkezésétől állapodtunk meg br. Hacke Károlyné úrnnyal, hogy lapunk következő számaiban a cselekedetek nevelési kérdéseivel foglalkozni fog. A nagy érdeklődésből és a legnemesebb indulatból fakadó tanácsokat nőolvasóink figyelmébe ajánljuk. Egyéb témákhoz szívesen foglalkozunk, tessék közérdekű kérdéseket feltenni s a válasz nem fog elmaradni.

Utazás az ipari pályára. A szászrégeni kisiparosok körében folyó hó 15-én tartott ülésben elhatározta,

hogy a 4—6 elemi osztályt vagy polgári iskolát végzett ifjaknak, a kis ipari vagy kereskedelmi pályára készülőknek segédkezést nyújt a mestereknél való elhelyezkedése dolgában. Szászrégenben legalább is 200 tanoncot lehetne elhelyezni és miután az ipari vagy kereskedelmi pálya egyike a legnagyobbaknak, minden időben biztos megélhetést és előmenetelt, ügyesség esetén meggazdagodást is biztosít viselője számára, előnyös a falusi gyermekre nézve, ha valamelyik pályára készül és egészséges testét, vérért és gondolkodását a városi népesség szolgálatába állítja; mesterségét esetleg, ha a viszonyok úgy kívánják, szülőfalujában is űzheti. Jelentkezéseket elfogad és utasítást ad az Olvasókör elnöksége. Szászrégen, közép-utca 91 hszám alatt.

Tizenöt magyar iskolát bezártak, harmincat megintettek. A közoktatásügyi miniszter újabb tizenöt magyar tannyelvű felekezeti iskola nyilvánossági és fenntartási jogát szüntette meg. Az erre vonatkozó rendelkezés tegnap érkezett meg a kolozsvári református egyházkerület igazgatótanácsához, szóról-szóra a következőket tartalmazza: „A közoktatásügyi miniszterium brassói inspektorátusától. Főtisztelettel Igazgatótanács! Tisztelettel értesítjük, hogy a miniszter ur 90127—923 számú rendelkezésével úgy intézkedett, hogy a következő községekben levő felekezeti iskolák: Eresztvény, Maksa, Dálnok, Kézdimarkossalva, Albis, Alsócsernáton, Felsőcsernáton, Zabola, Kovászna, Páké, Barátos, Czofalva, Bita, Réty és Sepsiszentgyörgy azonnal bezárasanak és az egyházközségek iskolafenntartó joga a fenti községekben megsemmisítessék. *Blaga* inspektor.” Ez a rendelet tegnap este még azzal sulyosbodott, hogy a kolozsvári inspektorátus egy pótrendeletet is küldött a református egyház igazgatótanácsához, amelyben újabb harminc református felekezeti iskolát megintésben részesít a közoktatásügyi miniszter. A kérdéses pótrendelet Bujor kolozsvári tanügyi inspektor aláírásával van ellátva és következőleg hangzik: „Püspök ur! Van szerencsém másolatban megküldeni a marosvásárhelyi tanfelügyelő jelentéséből a megfelelő részleteket, hogy tudomásul vegye a fenntartósága alatt álló marostordai elemi iskoláknál konstatált hiányokat és hogy megtegye a kellő intézkedéseket, hogy a jövőben ezeket a hiányokat pótolják. *Bujor* inspektor.” A „konstatált hiányok” miatt, a felsorolt kifogásokon kívül általában az a harminc iskola megintésének az oka, hogy az iskolák a naplót csak magyarul vezetik, az állami tantervet nem respektálják és majdnem minden iskolánál pünkösdkor egy heti szabályellenes szünetet tartottak.

Értesítés. Az Erdélyi Segélyiroda (București, Strada Caragiale 15) két évi gyaorkatával ma abban a helyzetben van, hogy bármiféle kormányhatósági eljárást igénylő ügyben minden erdélyi magánfélnek, intézetnek vagy vállalatnak segítségére lehet. Minden ügyet a lehető legrövidebb idő alatt teljes pontossággal látnak el. Irodánkban kereskedelmi és ipartügyi szakértő alkalmazottunk is van s ezenkívül nagy befolyású ügyvédünk vagyunk összeköttetésben, aki a legméltányosabb eljárás mellett vállal el és vezet sikerre bármilyen bírói vagy közigazgatási ügyet. Tudjuk továbbá, hogy a vendégszobáink számát is szaporítottuk, úgy, hogy 10—12 személynek tudunk egyszerre kitűnő szállást adni. Szálló vendégeinknek kitűnő erdélyi koszt áll

rendelkezésre a legméltányosabb árak mellett. Segítségnk igénybevétele sok felesleges költségtől és mindenféle ágenszolgálatól mentesíti az erdélyi közönséget. *Az Erdélyi Segélyiroda Vezetősége.*

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETE

Riasztó hír a marhakiveiről. Bukaresti hír szerint a kereskedelemügyi miniszterium elhatározta, hogy az élőmarha kivitelét teljesen betiltja és csak a vágott hús kivitelét engedélyezi. A sertés és vágott hús kiviteli díját módosítani fogják. Azt hisszük, hogy a kivitel megszorítása a legrosszabb időben történik. A gazdák amúgy is takarmány-hiánnyal küzdenek, s ez intézkedés után eladni is nehezen tudják majd fölösleges jószágaikat.

Gazdálkodás a kisajátított földekkel. A kormány elhatározta, hogy a kisajátított földeket bérbe adja és a bért természetben kell fizetni. A bér, amely az államot illeti: 100 kilogramm gabona lesz katasztrális holdanként Erdélyben és 300 kilogramm hektáronként Besszariában. Ez a bér szántók és kaszálók után jár, legelők után holdanként 60, hektáronként 120 kgramm. A mennyiség a föld minősége szerint csökkenthető, vagy emelhető. A bérbeadásnál elsőbbségük van a falusi gazdáknak, vagy a szövetkezeteknek. Minden bérbeadás a tulajdonbaadást végző központi pénztár jóváhagyása alá tartozik s a gazdasági tanácskozásoknál nyújtandók be. Az évi bér tehát kb. annyi, mint a kisajátítási árak átlaga. A bérlőt terhelik ezenkívül az állami adók stb. közterhek is. A mintagazdaságoknak minősített birtokokat tulajdonosaik a megváltási ár 5%-áért bérelhetik, ha a földművesek igényének kielégítése után marad még fenn kiosztatlan terület.

Buzagyűjtés szövetkezeti üzletrészekre. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a fogyasztási szövetkezetek vezetősége mindenütt máris erős propagandát fejt ki a buza üzletrészjegyzés sikere érdekében. Eddig az alábbi szövetkezetek vezetősége határozta el a buzagyűjtést üzletrészekre és indította meg a propagandát. Mezőmadaras, ahol már Orbán Károly, Ferencz Mihály Zsigmond és Fodor Albert 100—100 kgr. és Nagy Miklós 25 kgr.-ot jegyzett. Csittszentivány, ahol Puskás Sádor szövetkezeti elnök szép eredménnyel kezdett a gyűjtéshez, itt a jegyzést Zárandi Knöpfler Albert kezdte meg 100 kgr.-al. Nyárádszentlászlón Mikó László 100 kgr.-al. Ákosfalván az első jegyző gr. Toldalagi Mihály volt 100 kgr.-al. Mezőpagocsán Szentkirályi Béla vezette be szintén 100 kgr.-al a jegyzést. Gernyeszegen

Dr. gróf Teleki Domokos 200 kgr.-ot, Bonyhán Bethlen Ádám 100 kgr.-ot, gróf Bethlen Gábor Bethlen Elek és ifj. gróf Bethlen Ádám 50—50 kgr. Tancson, Mezőcsáváson, Nagyernyén, Sáromborté héten jelölik ki a buzagyűjtés bizottságokat. — számunkban remélhetőleg újabb eredményekről tudunk beszámolni.

Heti piac.

A mezőgazdasági hetipiacon nincsen jelentős változás. Mind az állat-, mind a gabonakereskedés új kiviteli intézkedésekre várnak, amelyek sajnos nehézségekkel fenyegetik az amugy is gyöngye forgalmát.

Az ujszülött első napjai.

Ugye mindnyájatok láttatok már ujszülöttet nyáron legelőszőr kellemetlenül voltatok megérintve mikor a rózsaszínű, mosolygós kis csecsemő egy majdnem formátlan, puha, az egész testen bevont kis alakot láttatok? Ennek a kis jószágát átváltoztatása tiszta csecsemővé tulajdonképpen a legnehezebb dolga, de miután az nincs mindig kéznél, nem nektek elmondani, mit kell csinálni az ujszülött gyermekkel?

Megszületése előtt sok meleg vizet kell gondoskodni és melegített ruhákról. Télen a közelébe készítenk mindent, nyáron a konyhába. Az ujszülött gyermek sírása hallatszik, itt az első fürdőzésnek. Tehát tiszta, meleg vizet kell a fürdőkádba vagy tiszta teknőbe és a hőmérséklet csak lehet, hőmérővel mérjük meg, mert a gyermek vagy a könyökünk nagyon megbizhatatlan hőmérő a pici gyermeknek a bőre igen érzékeny. Ha hideg víz, akkor megfázik, ha igen meleg, súlyos égési kárt szenvedhet. A hőmérséklet legyen 35 fok Celsius-főrdővízben megtisztítjuk a gyermeket a nyálkától, ez erősen tapad, akkor tiszta olajat lehet használni. A csecsemő mosdatására puha vásznat (drága!) vagy szűst lehet használni, de soha ne használjunk szappant, mert ezt nem lehet tisztán tartani. Vigyéljünk, hogy a csecsemő szeme ne jöjjön be a vízbe a fürdővízzel, mert ennek súlyos, sőt életveszélyes fertőzés lehet a következménye. Megvárjuk a gyermek! A köldökápolás is tulajdonképpen a szülő feladata, de jó, ha ti is tudjátok azt. Ugye tudjátok, hogy a köldökzsinór által állott fenn az összeköttetés az anya és gyermek között? Ha most a szülésznő levágja a köldökzsinort, ez az összeköttetés véget ér. A gyermek megmaradt köldökzsinórát gondosan és tisztán kell bekötni, mert ez eleinte mint egy nyitott seb. 6—8 nap alatt a csomó megszárad és magától leválik. Leválása után még

váladékot termel a köldök, de körülbelül 2—3 évvel a köldök teljesen begyógyult. Bekötését — a szülésznő csinálja — kövekezőképen kell végezni: forró vízben és szappannal mosott kézzel a köldök körül tisztára mosott és vasalt, puha vászonnal a köldökzsinór csomójára és azután keskeny szalaggal vagy ha az nincs, hosszúra vágott vászonnal bekötöztetik a köldököt, de nem túl szorosan, mert az fáj a kicsikének. Ez a kötés, ha rendben megy, rajta marad egy héttig; addig ne is fürösztessék a csecsemőt, hanem langyos vízzel mossátok meg a köldököt a köldök kivételével. A hét letelte után a köldökzsinór be a köldököt, míg a seb teljesen begyógyult. Azonban nem megy a dolog mindig olyan jól. Ha például észreveszitek, hogy a köldöknek szaga van — akár milyen csekély mértékben is — akkor hamar küldjétek orvosért, mert akkor genyros köldökseb és ez, orvosi kezelés nélkül életveszélyes lehet. Ha rosszul gyógyul be a seb, létrejön a köldöksérv; ezt úgy vesszük észre, hogy ha a köldök sír vagy köhög, vagy ha nehezen megy a köldök táján kidomborodik egy csomó, mely azután magától megy vissza, de minden alkalomkor újra jön. Kedves anyák, ilyenkor nem kell kétségbeesni és mindjárt műtétre gondolni, minél hamarabb küldjétek a kis kedvenctet orvoshoz, annál gyorsabban gyógyul a baj minden műtét nélkül. Az orvos rá fogja adni a megfelelő kötést, amely rendszeren csak helyi alkalmazott tapasztóból (flastrom) áll és ettől néhány nappal múlva elmúlik a sérv. Fürösztelni is lehet vele, de nem jön le vízben sem. De ha a sérv már elgyógyult és ilyen egyszerű módon már nem lehet segíteni, akkor sem kell visszariadnotok, ha a seb a műétet ajánlja, mert ez egyáltalában nem veszélyes és minden esetben gyökeresen gyógyítja a sérvet. — De most vissza kell térnünk az egészséges köldök további gondozására.

Ha az újszülöttet megfüröszteltük és köldökét megkötöttük, akkor kezdjük öltöztetését. Ha tisztán öltöztetjük, ágyba fektetjük és rendszeren órák hosszáig csendesen. Miután azonban a köldök meggyógyult és az öltöztetés alatt a csecsemőnek a test hőmérséklete lejjebb száll a rendesnél, melegítővel ki kell takarítani az ágyát, különösen télen vagy hideg időben. Az ágy oldalra egyet és a lábához egyet. Melegítővel takaríthatunk akár milyen jól záró üveget, melyet a köldökkel töltünk és kendővel, pel-nkával vagy törülközővel körülvesszünk. Sohasem szabad a puszta üveget a köldök mellé rakni és mindig meg kell próbálni, hogy a köldök jól záródik-e az üveg. Már igen sok esetben a köldök származott ezen fontos két szabály elhanyagolásából. Az egészséges újszülött első cselekvése a sírás: ha nem sír, vagy ha azt látjátok, hogy

arcszíne kékes, hogy nem tud lélekzetet venni, akkor hamar küldjétek orvosért. Addig is készítsétek egy 40 Celsius fokú fürdőt, melybe 1—2 percre beteszitek a csecsemőt és ha kivesszitek hátát és mellét hideg vízzel locsoljátok. Sok esetben ez elég az orvos megérkezéséig; az újszülött mélyen lélegzik és nagy örömelekre hangosan kezd sírni. Ha az újszülöttnak fejdagánata van, nem kell megijednetek, magától elmúlik, csak ne nyúljatok hozzá. Sokszor az első napokban sárgaság lép fel, mely az arcon és mellen kezdődik. Nem kell semmi féle kezelés; pár nap múlva elmúlik. Csak ha egy hétnél tovább tart, kell orvosi vizsgálat. A gyermek első széklete fekete-zöldes; csak ha már szopik, veszi fel a rendes sárga színt. Még egy sajátossága van az újszülöttnak: néha tejszerű váladék folyik ki a mellbimbóból; ezt népiesen „boszorkánytej”-nek nevezik és fiúk és leányoknál egyformán lép fel. Ilyenkor ne nyúljunk hozzá az érzékeny mellhez; néhány nap múlva ez az ártatlan jelenég elmúlik; de ha hozzányúlunk fájdalmas gyulladás keletkezik.

Az újszülött ne bánás virág legyen mindenkinek szemében; hagyjuk csendben, mert az első 24 órában csak pihenésre van szüksége. Az első szopási kísérletnek is csak azután van helye. Addig semmi táplálék nem kell a kicsi gyermeknek és ha sír, nem azért teszi, mert éhes, hanem más okokból. Anyja oldalán pihenje ki magát; mindkettőnek javára lesz ez a pihenés.

báró Haske Károlyné

a budapesti Fehér Kereszt Gyermekkórház volt főnöknője.

Az ipari munkabérek Kolozsváron.

A kollektív szerződések adatai.
Mekkora a drágulási százalék.

A Kolozsvári Munkaadók Szövetsége a különböző munkaadó érdekeltségek és szervezett munkásaik között kötött kollektív szerződések alapján táblázatba foglalta össze a Kolozsváron jelenleg érvényben levő munkabéreket. A táblázat adatai a következők:

A nyomdaiparban hetenként szakmunkás 800—880—1700 leut, segédmunkás 576—704—800 leut, napszámos 320—370—420 leut, női munkás 320—370—420 leut keres.

Az építőipari órabérek a következők: szakmunkás: 10—20—22 leu, segédmunkás 12—14—16,50, napszámos 8—9,50—12 leut kap.

Vas- és fémiparban szakmunkás: 9,45—14,55—

17:40, segéd munkás 7:25—9:45—10:55, napszámos 6:90—8:40—9:45.

Asztalos iparban szakmunkásnak 8:10—14:20—18:30, segéd munkásnak 7:40—8:10—11:20, napszámosnak 6:05—7:50—8:10, női munkásnak 3:20—6:04—9:1, leu óránként.

Bőriparban szakmunkásnak 8:60—12:20—16:80, segéd munkásoknak 7—7:50—8, napszámosoknak 6:10—7—7:50, női munkásnak 5:30—5:60—6:20 leu óránként.

Textiliparban szakmunkások 7:15—7:90—8:70, segéd munkásnak 5:20—5:50—6:70, napszámosnak 2:80—3:70—4:50, női munkásnak 2:90—3:70—4:55 leu hetenként.

Szesziparban szakmunkásnak 9:45—13:50—15:90, segéd munkásnak 7—8—9, napszámosnak 6—6:50—7, női munkásnak 3:60—5:10—6:60 leu órabér.

Vegyő iparban szakmunkásnak 9:50—12:40—14:80, segéd munkásnak 7:20—8:40—9:70, napszámosnak 3:80—5:25—6:80, női munkásnak 3:50—5:20—7 leu óránként.

A malomiparban szakmunkásnak 7:5—8—8:5, segéd munkásnak 6:5—7—7:5, napszámosnak 5:5—6—6:5 leu naponként.

Fűrésziparban szakmunkásnak 6:50—7:55—8:70, napszámosnak 5:80—6:50—7 leu óránként.

A Munkaadók Szőveiségének vegyes bizottsági felvételei szerint az áremelkedés 1922. szeptembertől 1923. szeptemberig 54 százalék, 1923. márciustól szeptemberig 18 százalék.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. szept. 18. —

1 dollár	=	218 50	leu
1 font sterling	=	995	"
1 svájci frank	=	38 75	"
1 francia frank	=	12 70	"
1 líra	=	9 27	"
1 cseh korona	=	6 55	"
1 dinár	=	2 20	"
100 német márka	=	0 35	"
100 magyar korona	=	0 80	"

MULATTATÓ

Fagyöngyök.

Ha könny a gyöngy:
A fagyöngyök az erdő könnyei,
Parányi könnyek, mozdulatlanok.
Fák sudarára fagyott sóhajok,
Az erdő gyöngybefagyott bánata,
Élősködők, mint minden bánat,
Amely az élet úterére támad,
És lassan, észrevétlen
Felszűröcsöli vérét a büszke fáknak.

Az elbujdosás.

Rákóczi Ferenc 1703-tól harcolt a magyar szabadságért, leverett és a dicső fejedelmévé dosított az országból. Rákóczi fejedelem íródeákjának, Zágoni Kelemennek képében a bujdosó induló Rákóczi bucsuját írja le az elbeszélésben. A *Magyar Nép* szülés közlésével vesz búcsút Viktortól, akinek halálhíre mesél hozzánk. Rákóczi Viktor magyar írássalval hosszú időn át gyönyörögtette a magyarságot, vidám humoros jökedvű, apróbb elbeszéléssel talanszor üdítette fel a lelkeket nem muló értékel a magyar irodalomnak.

Én, Zágoni Mikes Kelemen, ő fensége Ferenc Urunk és Fejedelmünk nemes apródja, ezen levelemet Jaroslávból, az lengyelek országából anno domini 1711.

Még kedves anyám rokolyájába kapaszkodtam mikor Rákóczi fejedelmünk kibontá a zászlót a szabadságának kivivására.

És még nem válhatott félelmissé két karom ereje, még bajuszomat győztes kuruc módjára pödörhettem fölfelé: és már elnémult a harci pergése, vitézi kardunkat rozsdá, hő lelkünket emészteti.

Ugy állok itt, mint a tavaszi virágzásában leforrázott gyümölcsfa; soha-soha én többé gyümölcsöt se nyári, se őszi koromban nem szedtem. Soha-soha a jókedv virága én reám vissza nem jött. Mint az Olt völgyén az őszi lomha ködök, úgy az én lelkemen az örökös szürke bánat borog, hogy ily korán veszíték hazát, nemzetet, jövő reménységét.

Urunk bujdosó lett. A nemes Rákócziinak erős várai, most nincs egy párnája, melyre fának lehajthatná. A jó fejedelemnek voltak erős hadsereg, most csüggedt csoportok, mint megvert kutyák, akiknek utána és fénytelen szemük mutatja, hogy belőlük a magyar lélek.

Jó Rákóczi, nagy Rákóczi, vitéz Rákóczi lett. Nyomában labanc farkasok leselkednek fölött hollók kárognak.

Igy megyünk, így megyünk Lengyelországba. Irom ezen levelemet Jaroslávból, az lengyelországból, hol urunk és fejedelmünk most téli piheneti, beteg lelkét gyógyítgatja.

Én, Zágoni Mikes Kelemen, kinek az ő országából részem nem vala, legalább az ő szomszédokból kiveszem a magam részét.

Az ő dicsőségének napjait a História írt az ő nagy, igazságos könyvébe; az ő szontol

sebb napjait följegyzem én, ki nemes apródból íródeákká lettem.

Ime, hallgassátok meg urunk, fejedelmünk bucsu-
szágunk határától.

A hegytetőn megállt a bujdosó csapat, a vezető
a völgybe.

— Látjátok azt az ezüst szallagot? Az a patak a
Mindjárt Lengyelországba lesztek.

A fejedelem megrázkódott testében és visszatekin-
hegy tulsó oldalán. Tele volt néppel, ki gyalog,
kéreken, lóháton igyekezett. A fejedelem lehorgasz-
lejtét.

Pápay, a kék hajduk kapitánya mentegetőzve
szólt:

— Nem tudom őket visszaterelni uram. Mindent
bájtam. Fejedelmi parancsolat, fenyegetés, akár-
a falrahányt borsó, nem fogott rajtuk.

A fejedelem fölhangzott egy sziklára, mely mint egy
szék állt ki, a had alája gyülekezett és megszólt

— A dicsőségbe mindenkit bevettem, a szenved-
nincs jussom. Ha jó módnak puha öle intene ti
onnan észak felől, még akkor sem hívnék senkil.

— És mi mégis megyünk.

— Forduljatok vissza.

— Ott lent a szolgaság vár ránk.

— Amott fönny meg a hazátlanság. Ott lent az
zognak, amelyeknek fájából bölcsőtöket meg-
gák. Ott a nagy síkságok, amelyeken diadalmas

idején győzedelmes hadaink dalolva robogtak
Menjete vissza és meséljétek el gyermekeitek-
hogy a késő unokák emlékezetébe is általmenjen.

— Nem győztünk, vezér. Nincs mit mesélni.
jobb, ha elfelednek bennünket. Ne emlékezze-
reánk, akik a véres tusából csak rabláncot hagy-

mi nemzetünkre.

— Nem úgy vagyon. A Golgotha vetette meg a
szénység fundamentomát. Az új világ akkor szü-
meg, amikor Krisztus Urunk a keresztfán meg-

Sebei az örökkévaló életnek megannyi kapui va-
Ezer sebből vérzik nemzetünk. Ez biztosítja

ékevalóságát.

Az apród odaborul:

— Ne hagyj el, fenséges fejedelem. Mivel érde-
meg azt, hogy ime, hű kutyádat, ki lábaidnál
nem tűzöd vissza, minket pedig elversz magadtól?

S a fejedelem bánatosan:

— Ugy-e, te Lorántffy-gyerek vagy? Mikor láttad
nyádat? Ugy-e, régen nem láttad szegényt? Pedig
nagyon vár és ha lódobogást hall, kiszalad a

varra, hogy nem az ő kis fia jön-e haza? Apád
állj a helyébe, szedd össze a jobbagyaidat,
ott, hallgass, ne tágíts, dolgozzál, verj gyöke-

thon, hogy ki ne téphessenek.

A kemény katonák könnyűjüket törölték.

— Hát ti, hajduk, mit sirtok? Gyerekek lettetek
és szálla ment a körmőtök alá? Vén Csákány, hajtsd
el a kardot és térj vissza tenföldedre. Ti hajduk, mind,
turjátok tovább a földet, vessetek magot, arassatok, ka-
páljatok, kaszáljatok... Nekem nincsenek többé váraim,
palotáim, seregeim, Rákóczi bujdosó leti, kinek fejére
mortalócok leselkednek és hóhér feni bárdját... de
nektek megvan a földetek, ha arasznyi is, ti reátok vár,
hogy a dudvát kiirtsátok rajta, s megtartsátok ivadéka-
toknak... Ne zugjatok vén katonák, Rákóczi csak
olyan Magyarországon lakozhatik, amelyben ő paran-
csol... Da ha ti követtek, leghivebb hiveim és ide-
genbe busultok, napról-napra görnyedvén sirotok felé,
ellenség léssen ur hazánkon.

— Azt mondod, hogy te csak katona vagy? Hát
ásd el kardodat és eredj oda, ahol erős karu legény
kell, mert ha te ott vagy, munkáddal egy idegent szo-
ritasz ki... De jól megjegyezd a helyet, ahová kar-
dodat ástad... És ezt a helyet jól emlékezetébe véd-
fiadnak is... Hogy majd ha a Beszkidokról újra meg-
szólat a tárogató, sötét éjféltbe is nyomban megtalál-
játok és kiassátok.

Hangja elhalt, feje lehanyatlott... gyalog meg-
indult a gránic felé... mögötte sirtok a bujdosók, a
bujdosók mögött egy ország. *Rákosi Viktor.*

Mikes, Rákóczi belső embere, a szatmári egyez-
ség után urát Lengyelországba, Franciaországba és
Törökországba követi. Ott is hal meg idegen földön.
Bujdosását szép levelekben írta le. (A Törökországi
levelek elseje 1717-ben kelt Gallipoliban.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

V. K. T. R. Biztosítási ügyét elintéztük. — V. M.
Mezőtelegd. A 250 leut köszönettel elszámoltuk. — P.
E. *Tasnád.* A 94 leut megfelelőleg elkönyveltük. — Ref.
lelk. hiv. *Mezőtelegd.* A hat példány előfizetése 1922.
ápr. 1. lejárt. — N. L. *Margita.* A 870 leut köszönettel
elszámoltuk. — N. Gy. *Alsó só falva.* Az 583 leu.
nyilvántartásunkban elkönyveltük. — F. M. *Farkaslakat*
A folyó évre még 13 leu megküldését kérjük. — L. A.
Szászrégen. A 197 leut köszönettel elszámoltuk. Levél
ment. — P. M. Levélét megkaptam. Figyelmét hálásan
köszönöm. Szives üdvözlöt.

Az *Alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt,*
illetve lejár: — P. D. *Bencéd.* 1923. márc. 15. — T. L.
Szilágycseh. 1922. máj. 15. — Sz. L. *Szilágycseh.* 1922.
nov. 15. — P. S. *Páncélcseh.* 1922. ápr. 1. — B. P.
Maroslye. 1922. jul. 1. — J. E. *Szabéd.* 1923. jul. 1.
— iij. V. E. *Kisgalambfalva.* 1923. jul. 1. — M. Zs.
Kercsed. 1923. jan. 1. — V. K. *Egri.* 1923. ápr. 1. —

T. D. és Társa *Székelyderzs*. 1923. ápr. 1. — I. L. *Vizakna*. 1923. jan. 1. — F. B. *Ágya*. 1923. jul. 1. — B. J. *Istvánháza*. 1923. jul. 1. — B. T. *Somkerék*. 1923. jan. 1. — Sz. F. *Somkerék*. 1923. jul. 1. — özv. B. P. *Somkerék*. 1923. ápr. 1. — M. M. *Felsőbánya*. 1923. jan. 1. — Dr. A. E. *Tötör*. 1923. jan. 1. — H. M. *Gyimesbük*. 1923. jan. 1. — T. J. *Pókafalva*. M. B. *Oroszhegy*. 1923. jan. 1. — V. T. *Teremiujfalu*. Sz. D. *Vámosudvarhely*. 1922. jul. 1. — A. K. H. J. *Vámosudvarhely*. 1922. ápr. 1. — D. J. *Homoródszentmárton*. 1922. jul. 1. — K. I. *Micske*. 1923. ápr. 1. — T. M. *mocok*. *Szászfenes*. 1922. ápr. 1. — Sz. J. *bogár*. *Szászfenes*. 1923. jan. 1. — F. J. *Szászfenes*. 1922. ápr. 1. — K. F. *jais*. *Szászfenes*. 1923. jan. 1. — id. T. J. *Fehéregyháza*. 1922. ápr. 1. — P. M. *Fehéregyháza*. 1923. jan. 1. — Sz. I. *Fehéregyháza*. 1922. jan. 1. — H. J. *Fehéregyháza*. 1922. okt. 1. — T. M. G. S. *Fehéregyháza*. 1922. jan. 1. — K. E. *Fehéregyháza*. 1922. jul. 1. — S. Gy. *Fehéregyháza*. 1922. ápr. 1. — K. S. *Illyefalva*. 1922. jul. 1. — N. Gy. *Avasulyváros*. 1923. jan. 1. — Sz. D. *Kozmás*. 1922. ápr. 1. — G. S. *Atyha*. 1923. jul. 1. — T. I. *Kraszna*. 1922. okt. 1. — T. M. D. *Kémer*. 1922. jul. 1. — Ö. F. *Küküllőpócsfalva*. 1923. jan. 1. — özv. N. A. né. *Tordatur*. 1923. ápr. 1. — V. G. *Nagyalmás*. 1923. jan. 1. — K. J. *Torda*. 1922. jul. 1. — A. F. *Vizakna*. 1923. jan. 1. — B. G. *Szentgyörgyválya*. 1923. jan. 1. — G. S. A. *Tordos*. 1923. jan. 1. — T. J. *Oláhbogát*. 1922. jul. 1. — ifj. E. J. *Kisenyed*. 1922. jul. 1. — M. I. *Czegőtelke*. 1922. ápr. 1. — F. F. *Maroscsapó*. 1923. jan. 1. — B. B. *Szucság*. 1922. jan. 1. K. J. *Erdőszentgyörgy*. 1922. jul. 1. — M. J. *Bánffihunyad*. 1923. ápr. 1. — B. M. *Csik-szentkirály*. 1922. jul. 1.

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részv. Társ.

Bor, szesz és sörnagykereskedés,
szabadraktár, rum és likörgyár,

K O L O Z S V Á R.

Fiók: **MAROSVÁSÁRHELY.**

Lerakat minden nagyobb helyiségben.

Telefon: 332, 72, 1014. — Sürgőnycim: Bogsza

Közgazdasági Bank r.-t.

Dicsőszentmárton.

Alaptőke és Tartalékok: Leu: 1,350.000

Telefon: Igazgatóság 36, Pénztár 38

Sürgőny cím: Coloniale

Affiliált Intézetek: Balázsfalva, Balavásár, Erzsébetváros,

Hosszúaszó, Radnót, Segesvár

Iparvállalatok: Küküllővölgyi építő Agyagipar,

Erzsébelkönyvnyomda, Sertéshizláló és Husipar.

Nyomtatott a Minerva r.-t. könyvnyomdája elhatárolásában, Cluj-Kolozsvár, Str. Regele Maria (Deák F.-y.) 3.

Minden elemi és középiskolai könyv

füzet, kréta, írószer, iskolai nyom-
tatvány, jó minőségben olcsóáron
kapható a

„MINERVA”

könyvkereskedésben

Kolozsvár, Mária királyné-u. 1.

Iskoláknak nagy árengedmény.

„Glausch“-féle „Haematinum“

aromatikus vas- és mangán

a legnevesebb orvosok
ajánlva vérszegénység,
padtság, étvágytalanság,
gyenge testi állapotoknál

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Nagyon
étkezéskor vagy azután 1-2 evőkanállal. Gyermekeknek keveset

Kapható mindenütt

Vezérképviselet Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj-Kolozsvár

Gazdasági gépek és eszközök Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók

Hann és Társa Gép és Mű-
szaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2-36. Sürgőny cím: Hanncomp

Biztosítási kedvezmény! A Magyar-Franco
Romania 10%-os kedvezményt ad azoknak, akik a „Magyar
Nép” útján jelentik be biztosításukat.